

A „KELET” előfizetési díja:
Videkre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékesebb cikkeket díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Határozott időre szóló hirdetés sor vagy annak töre 6 kr.
Bélyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyon és gyakoriabb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Itthon: Oppelt Alajos Stads Stabenbaai Nr. 2. (Köcskhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Rotterdam. Hasenstein et Vogler hirdetés közv. iradaja. Goldberger A. V. hirdetések felvétel irod. Budapestben Szerviz ut. 4. sz.

Nyitási cikkek:

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Hamvazó szerda.

(?) Az idő és év szakainak egymásra következő változatai jönnek, mennek, egyaránt folyásukban állandó formákat véve a természet- és ember-világ történeteire. E formák, mint symbolumai a benne rejlő lényeknek, egész gondolat-sorokat jelölnek a felület alatti ébrenszemekre a gondolkodó agyában. A társadalmunkat jellemző e formák jó része ma is a kereszténység intézményeivel állanak kapcsolatban, mintegy emlékeztetve az utódokat az előző idők és oltók mozzanataira, melyek, bár folyton halványodva, actualis jelentőségökből sokat, sokat veszítve, az alap-tényezők között azért örök időkre fonmaradtak s közvetett hatásukat legalább éreztetik most is, jövőre is, mert bár az ok és okozat a fejlődés folyamában állandóan szerepet cserélnek, azért az okká vált okozat visszautal messzebb fekvő okára, mely szintugy okozata előzőjének, mint ez megelőzőjének.

Élni lehet könnyű vérről, csak a felületen úszva, mint a szalmaszál a tavahómpolygón folyam színén. Az ár vizet saját medrének hajlásai és mélyedései szerint, de az elsodrott szál nyomot nem hagy a hullámokon s vagy partra csapódik a parti-fűzek gyökeréhez akadva, vagy megy-megy, míg a tenger végtelen-ségébe vesz, nem tudva-látva senkitől, nem számíttatva semmiben, míg a rothadás processusa szétmállasztja eredeti parányaira.

De élni lehet önálló, vagy legalább viszonylagos. tényezőként is, az ár folyását meg nem gátolhatva ugyan, de felhasználva saját célunkhoz képest, erőt vetve az erővel szemben s legyőzve a nagy erő-összegből annyit, a mennyivel magunk rendelkezünk, mint a csónak, a melyet a csalfa hab emel és hord s gazdag terhével a kikötőbe szállít, ha van szem, a mely kiismerje a víz sodrát és kar, a mely a cél szerinti áramba tudja fordítani a járművet, hogy ott szállhassunk partra, a hová épen törekedtünk.

Hamvazó szerdán egy percze legalább mi is megállapodhatunk, hogy a világ-mechanismus nagy egészében a mi csekélységünknek mérlegeljük: ha van-e valami nyomatek, mely létezésünket jelölje; ha activ, avagy passiv-e a szerep, melyet játszunk; ha lenge szalmaszál, vagy pedig irányát tudó csónak-e a symbola pályáinknak; ha jeltelen szétszalattatás-e a végzet, mely részünkbe jutott, vagy pedig válhatunk e nagy processusban oly tényezővé, mely a világtörténelem folyásában fonmaradhat a jövőre is . . .

Azt látjuk, érezzük — mint a hegy magását és a bánya mélyét járó ember érzi tő-

dején a lég különböző mértékű nyomását — hogy az emberiség nagy népcsaládjainak erőmérkőzései közepett e hatások alól kivonni magunkat lehetetlen. A büszke Albion, mely dicsekedve említi szerencsés helyzetét, mely-kez képest egész földje egy megtámadhatatlan vár, bástyái csodálatos hajói, ereje a legszabadabb férfiak népe, a büszke Albion sem bírja kivonni magát a megindult áradat sodrából s a világtájakra kinyúló briareusi karjai közül most ezt, majd azt kénytelen fegyverforgatásban fárastani, hogy szabadon tartsa törzseit az épen nem lehetetlennek látszó nagy összecsapásra.

Németország, a legújzhetetlenebb lát-szó Germania, öntetést kénytelen az orvosi műtétekkel marczangolni, mert, mintha a belpoklosság fenéje támadta volna meg ez oly izmos testet, most itt fakad föl egy mér-ges kelevény, majd ott üti föl magát a benső láz egy-egy veszélyes symptomája, hogy fel-het az erőt elemészto kór elterjedésétől, mely kiszivhatja velejét a csontoknak a megbénít-hatja a győzhetetlenekek velt tagokat. Rus-sia, a 80 millió martalócot számító Orosz-ország nagy elbizakodottságában szintén meg-találta a maga Mexicoját s most hómolyg, mint boa constrictor, mely az ágbogas szar-vast nem bírja elemészteni, mert a préda agancsa kipeckelt szájában akadott és győző és legyőzött egyaránt tehetetlenné vált. Csak a csodás Franciaország vonult, az áramlaton magát keresztülküzde, biztos rővpartra s le-vonva vitorláját ismétli nyugodt önelégül-téssel a nagy római költő szavait: Beatus ille, qui procul negotiis . . .

És mi, a javulás, a sokat bizó, de nem oly sokat bíró, a sokat reménylő és sokat me-renylő magyar, mintha nem tudnók, vagy nem akarnók észrevenni a hullámzó áradat-tal, mely azgetté teszi ezt a kicsinyke föld-decskét, melyet apáink vére szerze meg, s melyet a fiuk verejtéke tarthat az unokák számára meg. A szigetből kiút nincs, de a szigetet védőáttakkal lehet körvenezni, mint Hollandia a tenger színe alatt fekvő földjét biztosítani tudta a hullámokkal szemben, de nem úgy, hogy világra szóló ábrándok után futkosott volna, lepkeűtő gyermekként, ha-nem a kitartó, tufeszített munka napjai és éjei közt, melyben kivétel nélkül részt vett a nép minden férfi, diadalmasan állva meg helyét mind az elemekkel, mind a zsarnok-kokkal s mind — önmagukkal szemben!

Hamvazó szerdán levettük a farsangi bohóságok czafrangjait, a könnyelmű vigas-ság drága, de hideg mezét a hívő zsákkal

váltja föl s a virág-koszoru helyére szennyes hamvat hint.

E nemzetnek is voltak — vannak far-sangi bohó napjai; az önbizakodás, a felü-lestesség, a széthúzás, a sokat merés de ke-veset mérés, fontolás vigalmi de sok napun-kat és éjjelünket töltötték be!

Hányszor hittük, hogy a mi kicsiny szigetünkön irányt adhatunk a nagy áradat-nak s mi válhatunk vezérek az emberiség fo-lyamán! A népszerűre, anyagi és szellemi erőre nézve oly kicsinyke nép, hiszékenyen, mint az első farsangját élő, élvező leánya, minden vágyat már ténynek gondolánk s azt hívők csak ki kell nyujtanunk kezünket, hogy az érett gyümölcsöt le is szakíthassuk, mint készséggel szolgál az udvarló a leánya egy intésére a szép — de hamar hervadó virág-szállal. . .

Elő a zsákat és hamvat, mert hamva-zó szerda, nem csak a naptárban, hanem az emberiség történetéből álló nagy kalenda-rumban is elérkezett. És verhetjük mellün-keket mindannyian, mondván mea culpa, mea maxima culpa — de nem csak, hogy mond-juk, hanem hogy érezzük s a hőjt napjait a nemzeti életben, működésben és munkálko-dásban is elérkezettnek lássuk és bizonyítsuk.

Mert sok farsangi mulatozás után szó-lal meg az árverezés dobja a könnyelmű szá-mítással mulatozók háza előtt . . .

— Az osztrák birodalmi tanács képviselőházának elnöke Zsedényi halála alkalmá-ból a magyar képviselőház elnökéhez levelet in-tézett melyben részvétet fejezi ki Zsedényi elhunyla felett. A levél így hangzik:

Igen tisztelt elnök ur! A nagyrabecsült Zse-dényi Ede képviselő ur haláláról épen most velt gyász birt indít arra, hogy önnek, igen tisztelt elnök ur, kifejezzem mélyérzelmi legbensőbb rész-vétemet és legmolegabb rokonszenvemet azon fájd-almas veszteség felett mely a magyar parlamen-tet és a magyar nemzetet, ezzel együtt azonban a monarchiát is érte egy oly kiváló tehetségű jó hazafinak elhunytában, a ki úrrant annyival in-kább érezte bánatot, mert az többi tíz év alatt személyes érintkezés által tanultam meg nagyra-becsült és tisztelt a nemeselektől elköltözött. Fo-gadjon ön legközelebb nagyrabecsülésem kifejezését, melyely stb. stb. Bécs, 1879. február 21. Rech-bauer.

Külföld

A porta és Oroszország közti viszony jelenleg kitűnőnek mondható a „Pol. Corr.” sze-rint s ez főleg Lobanow érdeme, kinek nyílt és

loyalis jelleme a törökökben a legnagyobb bizal-mat kelti. Ezt a szultán maga is elismeri. A le-vélben, melyet Lobanow herceg a kiírás ügyé-ben, melyet a szerződésben nem kellett volna meg-említeni, a nagyvezérhez intézett, a szultánnak felültat egy kissé kétértelmű kifejezés. Az orosz nagykövet sietett e kifejezést a szultán óhajta-sa szerint megváltoztatni, s hogy a szultán minden gyanuját eloszlassa, azonnal a béke aláírása után kijelentette, hogy a visszavonulás haladéktalanul meg fog kezdődni.

Általános az a hír van elterjedve, hogy Mahmud Nedim pasa legközelebb nagyvezérre fog kinevezettni. Mahmud Nedim tudvalevőleg visszau-tasította a mossuli kormányzó állást s lemondá-sát nehézség nélkül fogadták el. Egyuttal érte-sítve lett, hogy szabadságában áll Stambulba jön-ni. Khereddin pasa nagyvezérnek még nem sike-rült mályebb gyökeret verni.

Said pasa ismét győzelmet vívott ki az ál-tal, hogy sikerült neki legnagyobb ellenségét, az öreg Mehemed Rusdi pasát eltávolítani, kiere-de-tileg yemeni kormányzóknak volt kinevezve, most azonban Megaeriba megy.

Az örmény Vassif bej, Midhat pasa titkára, 8 nap előtt a nagyvezér részletes utasításával Sy-riába utazott. Midhat ezekben felhatalmazatik a közigazgatásban, az igazságszolgáltatásban és adó-ügyben és a vízedbérbeadásban reformokat vinni kezesszül. Az ottani törvénykezéssől fogalmat al-kothat magának, a ki tudja, hogy a bírónak 30, legfőbb 60 frank havi fizetése van. — A szíriai csendőrség 172,000 török lírába kerül s a bizton-ság olyenné, hogy a lakosság jobban fél a zap-tóhtól, mint a banditáktól. Midhat tehát felha-talmazást kapott a csendőrség teljes újjászervezé-sére külföldi tisztek segélyül vérese mellett. Va-lóltan, hogy indítványozta egy vasút építését Bey-rútból Damaskusba, mert ehhez nagyon is sok pénz kellene. Ellenben való, hogy Midhatnak meg-engedett egy 80 kilométer hosszú lovasút építé-sét, mely Damaskusból Muzaripbe, a Hameraba fog vezetni — s ama termékeny tartományból való gabna-szállítás megkönnyítésére fog szol-gálni.

A bolgár nemzetgyűlés.

A bolgár notablenk gyűlése tegnapelőtt megnyílt Tirnovában. Dondukoff-Korzkoff hg. egy megnyitó beszédet olvasott fel, melyben azt mondja, miszerint Bulgária Muszkaország álloza-tai által azon szerencsés helyzetbe jutott, hogy nemzetgyűléssé alakulhatott. A notablenk gyűlése az országot végleges intézményekkel boldogíthatja, a szervezeti statumot felelt tanácskozhat, ezt ha kell módosíthatja, és szabadon kimondhatja néze-teit, csak lelkiismeretük sugallatára és az ország

egymást. Egyszerre Mártha kinyitott egy más szobába vezető ajtót.

— No Javiole! hozz nekünk egy theat, kiáltott be: aztán vendégökhöz fordulva, hozzá-tette:

— Ne gondolja ural, hogy rendesen ily pazarul élünk; de ma ünnepe van házuknál.

Javiole behozta a theat. Egy kis tálcán süteményt is fedeztek fel. Mártha tapsolt örö-mében.

— Ez oly pazar fényűzés, melyre nem vol-tam elkészülve. Ez alatt az eső megszűnt, nem csapkodta többé a ház falait. Mari kinyitotta az ablakot. Az erdő felől üde balzsamos lég tödult be rajta, s áradt szét a szobában; ezernyi csillag ragyogott a tiszta égbolton.

— A vihar elmúlt, szolt Mártha.

— Ily hamar? kiáltott fel Savines ur.

Ekkor észrevették az ablakból Ferit, ki az erdősz felkantározott lovát tartotta készen.

— Jöjjon ural, szolt, az éj nagyon tiszta, utra lehet kelni.

— Fájdalom ugy van! mormogta halkan az ifju.

Az ismeretség meg levén kötvé, Savines ur mások is ellátogatott Grisolloba. Bemutatták őt Pecherean urnak is. A körülmenyek, melyek lő-rehozták a két nővér és Savines ur közötti vi-szonyt, különös bizalom jellegét kölcsönöztek an-nak. Mindjárt a második találkozás után, ugy tetézett mindeniknek, hogy egy év óta ismerik egymást. A fődöröz amaz egyének közé tarto-zott, kikkel szemben az ember mindjárt első ta-lálkozásánál fosztelenül éri magát. Ha nem mond-ta is ki mindig a mit érzett, azt látni lehetett azonnal, hogy a rait mond, érzelmeinek vissz-hangja. Nála nem kellett főni alakoskodástól, jelleme nem mutatott fel árnyékokat, melyeket át kelljen hágni, semmi homályos, semmi érhte-tlen nem volt kedélyében. Minthaz az uj ismerősök néhány estélyt töltöttek egymás társaságában,

javára kell, hogy legyenek tekintettel. Beszédvé-gén Dondukoff-Korzkoff azt mondja, miszerint a czár Drionoff tábornokot és dr. Lucianoft hozzá-jok delegálta, kik minden hozzájuk intézett kér-désekre válaszolni fognak.

Az üls után a notablenk gyűlése szétszol-ván, egy nagy bankett adatott. Dondukoff herceg felköszöntőt mondott a czárna, mint Bulgária fel-szabadítójára. A többi felköszöntők közt a franciaia biztosa és Franciaországja is mondatkilyenek. A franciaia biztosa azt indítványozta, hogy a többi európai biztosokra is mondassék felköszöntő. Erre az angol biztos válaszolt, mint a ki először érke-zett meg Tirnovába. Ez Bulgáriát, mint ez id ő-szerint legfiatalabb európai államot üdvözölte. Beszédre nagy tetszéssel fogadtatt, kivált a ru-méliai küldöttektől.

Tirnovából f. hó 24-ikéről jelentik, hogy Bolgárország valamennyi diplomában egy imát hoztak be, melyben az istent arra kéri, egye-sítené az egész bolgár népet. — A no-tablenk gyűlésének ma 24-én terjesztik be a san-stefanói, berlini és konstantinápolyi békeszerző-déseket.

A képviselőház ülése.

— Február 24. —

Elnök jelenti, hogy Zsedényi Ede halála által a szépes-szombati képviselői állás megüült, s hogy fel fogja szolítani Szepesmegye központi vá-lasztó bizottságát új választás kiírására. Zsedényi ha-lálával a pénzügyi bizottságban is megürült egy hely, ide a csütörtöki ülés végén fog egy új tag bevá-lasztatni. Ugyisintén az I. osztály is elnököt választ Zsedényi helyére.

Dr. Pauler Tivadar igazságügyminiszter bemutatja a királyi közigazgatói díjakról szóló tör-vénnyajavaslatot.

Ki fog nyomatni, s előzetes tárgyalás végett az igazságügyi bizottsághoz utasítatni.

Következik az 1879. évi költségvetés általá-nos tárgyalásának folytatása.

Szabolcsevics Iván (szerb) elfogadja a költségvetést, de ezzel szemben fel fogja sorolni a sérelmeket és hiányokat is, melyben a szerbek részesülnek. Azt tartja, hogy nemcsak egyenlő módon kell minden egyes polgárnak terheltenie, de egyenlő jogokban is kell részesülniük. Mint szerb, pár vo-násban vázolja álláspontját a mostani politikai vi-szonyok közt. Erős meggyőződése, hogy a magyar nemzet és a többi nemzetiségek közt fenálló biza-lom nélkül sebb jövőnek nem nézhet elébe az or-szág; nem látja át, hogy a nemzetiség és a nem-zet fogalma egymással ellentétben állana, s hogy a más nemzetiségű nem lehetne jó hazafi. Ő leg-alább mindig magyar állampolgár volt, s most is az, ezután is az lesz. (Helyeslés.)

mindenik bámult, hogy oly hosszas időn át nem ismerték egymást. Savines ur kijelentette, hogy nagyon haragszik Ferencze, hogy miért nem mu-tatta be őt hamarabb házuknál.

— És pedig nemde igen jól tudta ön, hogy léteznék? mondá Mártha.

— Ismertem kegyed szalmakalapját, s Mari zöld napernyőjét; de ez nem volt elég ok arra, hogy látogatást tegyek Grisolloba, felelt Olivér.

Vidám hangon esküdözött, hogy ki fogja pó-tolni az elvesztett időt.

A távolság, mely elválasztá Grisolloba-t, a vaux-de-Cernay-i régi apátságától, nem nagy volt. A fődöröz gyalog is meg tudta tenni kevesebb mint egy óra alatt ez utat, lőháton pedig egy kis vágatás volt az egész. A kis helyecske, melyet magának fentartott a romda előtt nagyszerű épít-mények között, nem sokat látta őt falai között; de este hazatérve, mi mind később történt, látni lehetett kisugárzani ablakaiból a remegő fényt, mely néha még az éj késő óráiban sem aludt ki. Gyakran lehetett volna látni őt még ilyenkor is a romok közt bolyongani. Valószínűleg e késő órákban nem a kövek bemohosodott feliratait vizs-gálta. Meg lehet volna, szabadsága s a pihenés nem elégtették ki többé nyugtalan szellemét.

Ha Mari nem is tudott élni és zajos lenni, Javiole észrevette rajta, hogy nem szomorú többé; s nem oly merev minleg fényő galy; hangos dalolásban lepték meg több ízben; Mártha ellen-ben mostanság komolyabbnak látszott. Nem jutott el ugyan a buskomolyságig, a nevetés még min-dig vidám vendége volt ajkainak, de néha egy ne-gyed óra hosszat is szótlannul ült. Soha sem mu-latta el, ha Ferivel a mezőn találkozott, hogy be-szédbe elegyedjék vele. Feri kedvence, pártfogoltja lettezentul.

(Folytatása köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A KÉT NŐVÉR.

Elbeszélés.

Irta:

ACHARD AMÉDÉE

V.

(Folytatás.)

Csakhamar nyílt reá alkalom ezt bebizo-nyíthatni. Ferit lesben állva, fegyverrel kezében kapták rajta az örök. Már sulyos pénzbürség s fogság fenyegették őt. Savines ur megtudva mi történt, közbelépett s addig járt. míg tekintély-nek sikerült a vadortól kiragadni a törvény kör-meit közül. A dolog helyre levén hozva, Savines ur oly gyöngéd volt, hogy még a szemrehányá-soktól is, melyre pedig el volt készülve Feri, meg-kímélte őt.

— Vigyázzon, ne hozza magát megint baj-ba, de ha történetesen valami baleset érné, bi-zizék bennem . . . Vannak jó barátaim, akik ki-ne-gitik őt. Csupán ennyit szolt.

— Ez ostoba egy dolog volt, tette hozzá Fe-ri, bevégézve elbeszélését, könnyen eltölthettem volna öt-hat hónapot négy fal közé zárva, honnét egy krajczár nélkül s elrongyolott ruhákkal jövök ki . . . s Jacquot ezalatt még éhen is vészhetett volna.

Feri beszúrta villáját a szénába, s egy cso-mót feltéve a boglyára, folytató: Ez idő óta a fődöröz és köztem neme s szövetségnek létezik. . . A ki őt megérinti, annyi mintha engem bántana. E perczen az ösvény felől egy ló vágatása hallszott.

VI.

Kevés idővel a fentebb elbeszéltek után, este, midőn az eső zuhogva omlott alá, s erővel csap-kodta a major ház ablakait, a földszinti kis szoba aj-taja, melyben Mártha és Mari ültek, hirtelen fel-nyílt, Mari, ki elmerülve nézte, az eszterhályról aláhulló eső cseppeket, mégrómúlva riadt fel székén.

— Oh mint megijesztett! szolt a belépő Ferihez.

De Feri nem egyedül jött; maga után vont, csaknem erővel egy fiatal embert, ki ugy látszott a küszöbön kívül akar maradni.

— Oh! kisasszony, szolt a vadortól, Mar-thához fordulva, értesse meg kérem Savines ur-ral, hogy nem lesz alkalmatlan kegyedeknek, ha megmelegíti kissé tüzkönél átázott lábat. Több már egy órájánál, hogy várja az eső elállását, de ugy öntik, mintha az ég valamennyi csatornája megnyílt volna . . . Semmiként sem akart feljö-ni a konyhából, de én megbícsalkoltam ma-gam, hogy felhozzam őt a szalonba, és imé itt vagyunk.

Mártha oda tolt egy karszékot a kandalló elé, s Savines urat ülssel kínálta meg, ki ud-varias szavakkal kért bocánatot a zavarért, mit a két nővérnek okoz.

— Az egészet Ferit okollják kérem, szolt a hölgyekhez fordulva; azt állította, hogy helyem nem oda alatt van, hol voltam. Hasztalan men-tegetődztem, ha nem engedtem volna neki szép

A szerb nemzetiségnek joga van e hazában saját nyelvéhez, a saját nemzetiségi szellemben való kulturális fejlődéshez, ha éppen annyi terheket járulnak az állam szükségleteihez, mint pl. a magyar nemzet. A nemzetiségi eszme feltételezi, hogy a nyelv hagyatassék meg jogában, s hogy a nemzetiség s máshonnan vett kulturát saját szellemében fejlessze. Szólv azonban azt látja, hogy a magyar nemzet a nemzetiségek ellen való politikai támadást a kulturális térről is átvitte; erre felhossa a Matica Szrbszka példáját, felhossa a szerb elemi iskolák körül való — szerinte — sörrelmes eljárásokat s kifejezi reményét, hogy a törvényhozás mind e bajokon és panaszokon segíti fog.

Azután Grünwald Béla ellen fordult, ki drámai rendszabályokat szeretne alkalmaztatni a nemzetiségek ellen a kormány által. Biztosítja a házat, hogy a szerb nemzetiség sohasem fog kifelé gravitálni, ha itthon a szükséges jogokat és szabadságokat élvezheti. — De sajnálattal kell tapasztalnia, hogy a bíróságnál, a törvénykezésnél, a felsőbb tanintézeteknél a szerb nyelv kiszorított; a hivataloknál a szerb hivatalnokok száma nem áll arányban a szerb nemzetiség számával. Ez állítást több konkrét esettel igyekszik bebizonyítani.

Azután hosszasan beszél az ösztözetéről, egyetértés szükségességéről, s végre elfogadja a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapján, azon feltétel alatt, ha a nemzetiségek egyenlő jogokban fognak részesülni az egyenlő terhekkel szemben.

B. Kemény Gábor kereskedelmi miniszter pár vonásban igyekszik válaszolni a közgazdasági és pénzügyi politika irányát.

A kiegyezés után a jövőbevetett reménnyel kezdett munkához a nemzet, bár nem tagadja, sokszor elhamarkodva. Mostanig 416 millió forint van beruházásokba fektetve, s hogy a beruházások miben állanak, mennyi költséget e állami vasutakra, a keleti vasutak részint kiépítésére, részint megvásárlására, utakra, csatornákra, stb. számokkal mutatja ki. Mindezek valóságos és nem nominális befektetések. A közlekedési és főleg vasúti befektetés összege nagyobb részt képezi a befektetéseknél. Nem hibáztatja a kormányokat, hogy a vasutakra nagy összegek fordítottak, mikor köztudomás, hogy a vasutaknak nagy befolyásuk van az agrikulturális viszonyokra, a közlekedés és kereskedelemre, sőt egyenesen hadászati, kulturális és szociális jelentőségük is van. Kifejté, hogy mely vasutak épültek helyes rendszer szerint, a viszonyok teljes tekintetbevételével, s melyek épültek „kriszkraksz” módra egyéni tekintetek, vagy más érdekek tekintetbevételével. Ilyen rendszertelen vonal például a Debreczenen át Püspökkladány, Miskolc és Kassa közt haladó. E rendszertelenségeknek — azt gondolja a miniszter — mindnyájan okai vagyunk. (Helyeslés jóból). Zugás s felkiáltás balról: a többség.) Sok vidék, sok vállalkozó épített vasutakat, s mindegyik azt bizonyította be, hogy az ő vasútja hasznára lesz az országnak, sőt egyesek világvonal lesz. (Helyeslés jóból). Több irányú eszmét tud arra nézve felhozni, hogy a vasutak jövőre jövedelmezőbbekké váljanak. Első a vasutak csoportosítása:

Mondhatná valaki, miért nem eszközöltetett eddig; eddig nem igen lehetett, mert ilyenféle miveletet nem lehet hamarjában keresztülvinni. Ezzel egészen kapcsolatos kérdés a tarifakérdés; némelykor 1/2 krajczárral való emelés vagy leszállítás métermérszánként szűcszernyi, sőt milliókra menő

Munkácsy életrajza.

Munkácsy „Milton”-jának kiállítása alkalomával több lap között a kitűnő magyar művészre vonatkozó életrajzi adatokat, melyek között némelyek csak hibás információ alapulhattak. Így azok, melyek Munkácsy első mesterére, Szamosy Elek-re vonatkoztak. A hálás tanítvány már előbbi nyilatkozataiban felszólalt amaz adatok ellen, későbbre ígervén azok helyreigazítását. Most a helyreigazított sorokkal a Vasárnapi Újság-ot kereste meg, s e sorokból kiemeljük a következő nagyrészt felvilágosításokat:

1861-ben volt, hogy mint rokkant asztalos-legény, egészségem helyreállítása végett Gyulán nagybátyámmal váratlanul betoppantottam, ki komoly, szigorú ember lévén, valami „Jugendstreich”-otgyanirta, majdnem rögtön visszaxepedált Aradra, honnan jöttem; másnap azonban, midőn a hideg kegyetlenül kirázott, szó sem volt többé Aradról, s szorgos ápolás alá vétettem. Szerencsémre hideglelősem harmadnapra volt. s a közbessé napokban jól érezvén magam, szabad időmet rajzolgatással tölthettem.

Szamosi akkor tájban olaszországi utjából visszatérvén, Wenckheim gróf megbízása folytán családi képeket festeni Gyulára jött. A váletlen összehozván vele, elmondtam neki egész színtén, hogy biz én asztalos legény vagyok, de nagyon szeretek rajzolni, s míg hideglelősem tart, minden időmet a rajzolásra akarom szánni. — Megmutattam neki zsenge rajzaimat; jól megnézte előbb azokat, azután pedig engem s végre így szólt: „Magából látni más is lehetne, mint asztalos.” Én nem tudtam, hogy belőlem más mi lehetne? noha az asztalosághoz, mi tagadás benne, nem volt nagy kedvem. „De mi legyen más?” kérdém. „Nem szeretne festő lenni?” felelt Szamosi. Mit tudtam én, hogy mi az festő, de azért csak

jövedelmeket hozhat közvetve az államnak. Ezt se lehetett eddig rendezni, mert az állam azelőtt még annyi vonallal sem rendelkezett, mint most. Harmadik jövedelmesség tényező volna mellékvonalak építése, mely igen nagy fontosságú valamely vidék gazdaságának kifejtésére. Ilyen mellékvonal az arad-körösölgyi, mely Magyarországon eddig hallatlan olcsósággal épült, s az illető vidék közlekedési és kereskedelmi viszonyaira nagyon jóhat-kony befolyást gyakorol.

Áttérve a budgetre, úgy látja, hogy sokan nagyobb takarékoskodni akarnak, de ezek is a kisebb tételeknél, 4—5 száz tételnél megtakarítanak 100 ezer forintot, a mi az egész budgethez úgy aránylik, mint pl. 1 az ezerhez, míg a nagyobb tételek fölött átsiklanak.

A belügyminiszterium budgetjét sokan nagy-nak tartják, pedig ez a lehető legkisebb, mit megállapítani lehet. A belügyminiszterium nem ellen-örizeti teljesen az egyes vidékek, községek manipulációt, pedig ezeknél legalább is pár milliót lehetne megtakarítani az ország zsebének. Ő mint volt belügyminiszteri államtitkár, elmondhatja, hogy a belügyminiszterium mindig ujjhuzásokban van a községekkel, mert ezek a belügyminiszter minden rendelkezésében autonómiájuknak megsértését látják. (Helyeslés jóból).

A mi az igazságügyi miniszteriumot illeti, szónok szorosan közgazdasági szempontból tekinti a dolgot; a perrendtartásnál oly intézkedéseket lehetne életbelepíteni, mely a bonyodalmas „tekotoriás” eljárásokat helyettesíthetné. Ilyen tektórtiás eljárás a mezai kihágások körüli eljárás. A kormány azonban már rálépett a reformok terére, mely által szintén tekintélyes összeg fog az államnak megtakarítani. (Élénk helyeslés.)

Közkutatásügyünknek nem ellenzi, ha milliókat költünk is a nép nevelésére, mert azt hiszi, hogy ezek dusan meg fogják hozni kamataikat.

A mi a honvédelmi miniszteriumot illeti, ő kereskedelmi miniszter létére pártolja a honvédelmi intézményt, sőt ezt szerencsés intézménynek nevezi, mely fényesen bizonyította be békében a gyakorlatokban való jártasságát, háboruban pedig hiszi, hogy méltó lesz őseihez.

Azután áttér a pénzügyminiszterium keretébe tartozó egyes részletekre. Az állam a legnagyobb birtokos az országban. Szónok rég tisztában van önmagával, hogy államnak mezőgazdaságot, ipart tűzni nem volna szabad. Erdőipara, bányászata nagy veszteségekkel jár. A kereskedelmi miniszteriumnak pedig még sok befektetésre volna szüksége; a történet befektetések, mint lőtenyészésre, marhatenyészésre igen csekélyek. — Vólnak nagy befektetések, melyek a rájuk költött összegeket busásan visszatéríték, ilyenek az alföldi öntözések, csatornák építése stb.

Végre gróf Apponyi Albert szombati beszédjére tér, mely olyan volt mint egy tűzijáték, színporkázott, nagyot szólt, azután nagyot puffant, s kiadott, (Csanádi közbeszólv: Tönkreslányított benneteket! Derűltésg balról.) A képviselő bizottságot akarna kiküldetni a bajok orvoslására. E bizottság kiküldetésének indokolhatlan, sőt absurd voltát, a miniszter fényesen s általános élénk helyeslés közt mutatja ki. — Kímutatja, hogy e bizottság egyfelől a kormány működését teljesen megbénítja, másfelől a parlament jogait vág.

rámondtam, hogy szeretnék biz én, de . . . No hát kísértse meg; jöjjen hozzám, mikor ideje van; nálam, az én felügyeletem alatt, rajzolhat, a menyit tetszik.” És úgy lett, másnap beköltöztem a Szamosi atelier-jébe, hol a grófi család elkezdett arcképeit függöttek, Szamosi igen szívesen fogadott, s mindent megmutatott, mihez nem értettem; de azért mégis oly furcsán éreztem magam, s mindig a fülemből hangzott: „Nem szeretne festő lenni?” Ha pedig rá gondoltam, hogy én csak addig lehetek festő, míg a hideglelősem tart, akkor nagyon elkecserestem. Szerencsémre a hideglelő egy egész esztendeig tartott, mely idő alatt én, Szamosi igen értelmes s hasznos utmutatása mellett, némi haladást tettem, úgy annyira, hogy midőn egészségem helyreállt (mitől én titokban retegtem) s a nagybátyámmal intett, hogy most már dolog után is láthatnék, én félve ugyan, de Szamosi által biztatva, kirukkoltam vele, hogy hiszen én festő akarnék lenni . . .

„Szent ég és János, kicsoda festő?”

„Hát, hát olyan mint Szamosi ur!”

„Te bolond, hát azt gondold, hogy az csak úgy megy?”

Nem tudtam én, hogy hogy megy (ha tudtam volna, nem is mertem volna talán beleavágni), de Szamosi egy esztendő alatt úgy belém verte azt az ideát, hogy én már egészen elfelejtettem a gyauipadot. Az ő biztatására azután utoljára nagybátyámmal is engedett s azt mondta, hogy hát próbáljuk meg Isten bérével!

Mit éreztem én e pillanatban, azt leírni nem próbálom meg, de Szamosi is érezte, hogy némi felelősséget vállalt magára, midőn neki uszított a pikturának; ez időtől fogva még komolyabban, sőt egész szigorúan felügyelete alá vett, csakhogy fájdalom! nem sokára reá befejezván a gróf által megrendelt képeket, Aradra utazott, meghagyván nekem, hogy ha oda akarók menni, nála lakha-

A belügyminiszter rendelete

Hunyad-, Szobon-, Fogaras-, Brassó-, Háromszék- és Csik megye főispánjaihoz, Szörény megye királyi biztosaához és Török alezredes és csendőrségi parancsnokhoz:

A Bulgáriából Magyarország területére érkező utasok és azok podgyászaira nézve a közös külügyminiszteriummal, valamint cs. kir. osztrák belügyminiszteriummal létrejött megállapodás alapján a következők rendeltetnek:

A Bulgáriából érkező utasok az ország határain csak akkor bocsíthatók át, ha utleveleiken valamely császári és királyi képviselőség által hivatalosan igazolva vagy láttamozva van, hogy a bizonyítvány vagy láttamozás keltét megelőző 20 nap alatt a pestis által megfertőzött területen nem tartózkodtak.

Az igazolásnak vagy láttamozásnak elnyerhetésére szükséges, hogy az utasok az agálytalan tartózkodásukra nézve tőlük követelt bizonyítást hitelt érdemlő módon eszközöljék. Ugyisintén szükséges, hogy az utas ellen az igazolás vagy láttamozástól az ország határain való megérkezéseig lefolyt időtartam alatt a bebozattatásra nézve aggály fenn ne forogjon.

Az utasok podgyászaira nézve ugyanazon eljárásnak van helye, mely a 4632. sz. a. kelt rendeletében előírva van.

Jelen rendelet folyó évi március hó 1-én lép hatályba.

Kelt Budapesten, 1879. évi február hó 23-ikán.

A magyar nyelv kötelező oktatásáról egy szerb lap.

Az újvidéki „Szerbszki Narod” a magyarnyelvnek az elemi iskolákba kötelezett tantárgyul való felvételét helyesléssel és elismeréssel fogadván, ezen ügyről az oláhok fellépése alkalmából következőkép ír: Az ország összes népei és lakosai csak örveadhetnek az ez ügyben beterjesztendő törvényjavaslataknak. Annak intéltiája a legnemesebb: az ország hivatalos nyelvének megtanulása, elsajátítása. A szerb néptanítónak nincs miu aggdniók, hogy t. i. kenyer nélkül maradnának, a törvény gondoskodni fog róluk is. A közpátnadók állapota pedig Magyarország déli részén azt bizonyítja, hogy azokban a magyar állami nyelv mellett a szerb és német nyelv szintén kötelezett tantárgy, mint például Zomborban, Újvidéken, stb. az anyanyelven kívül a magyar nyelv az, melyre első sorban szükség van minden honpolgárnak, a ki köz- és társadalmi életben állást óhaj el foglalni Magyarországon. A magyar nyelv tudása nyújtja neki a legnagyobb erkölcsi és anyagi hasznót és előnyt. S hogy a hivatalos nyelven kívül a többi nyelvek tudása sem ignorálhatik, abból is kitűnik, hogy Paulel igazságügyről Újvidékre, Zomborba, szóval Dél-Magyarországba nem nevez ki kir. ügyésznek oly egyént, a ki a hivatalos nyelven kívül a szerb és német nyelvet nem bírja. A kormány a törvényhozással együtt mindenképen azon van, hogy Magyarország összes nemzetiségei természeti és hitfelekezeti jogaikban minél szabadabban fejlődjenek. Magyarosításról itt szó sincs. Azon számára bocsátott hírnek tehát, mintha t. i. a szerb gör. kel. püspöki kar az erdélyi román metropolita példájára, legfelsőbb helyen protestálni készülne, semmi alapja sincsen. Ha már tiltakozásról és óvásemlésről lenne szó, csakis a Horvátországban létező gör. kel. vallású hitfelekezeti iskoláknak erőszakoskál való communalizálása ellen lehetne protestálni, s azon „hajrá” ellen óvat emelni szerb részről, a

s mellette tovább tanulmányozhatok. Ezen szíves megírás folytán pár hét múlva jövettem is őt. Hogy mily szolgálatot tett nekem Szamosi ez által, azt megítélni tulajdonképen csak most tudom s megbálinti sohasem!

Nála lakván, közelebből megösmert, s látta, hogy bizony én a rajzon kívül sok más nem tudok, mit egy művésznek tudnia kellene, s így eszténként egész éjfélig bajlódtam velem, s a történelemben, irodalomban oktatott, s valóságos kolostori életre szorított. Mi tagadás benne, én néha kikívánczoltam a pajtások közé, s ha szerit tehettem, meg-megszóktam. Ilyenkor Szamosit csak azzal békíthettem ki, ha háza hoztam valami, künn, a természet után rajzolt vázlatot.

Igy telt el körülbelül másfél év, s ha mondom, hogy ezen másfél év alatt meglehetősen haladást tettem, ezzel inkább Szamosinak, mint magamnak hízolgek. Egy szép este azonban azon szomorú hírrel lepett meg, hogy Buziásra fog utazni. „Mi lesz most belőlem?” gondoltam magamban. Hát az lett, hogy Szamosi ide is magával vitt, hol azután én is részeseültem azon szívélyes vendégszeretben, melylyel Ormós Zsigmond, jelenlegi temesi főispán és nagy műbarát, őt fogadta. Itt több oláh genre-képet rajzoltam természet után, melyekben Szamosi jó irányu tanácsai különösen nagy hasznomra voltak. Innen azután még egy útjában kísértém el Szamosit: Beodrára mentünk, hol a Karácsonyi-családot festette. Nehány hónap múlva Szamosi ismét visszatért Aradra; nekem azt tanácsolta, hogy most már menjek valamely akadémiára. Így váltam meg Szamositól, igen jó alappal, nehéz szívvel és az ő jó atyai áldásával, melynek hatását, Istennek hála, mindekkoráig érzem.

melylyel a „horvát testvérek” a szerb neveket s a szerb írásmódot (a Cyrill-féle betűket) üldözik. Eféle visszaélések soha nem történtek és nem is történnek Magyarországon. A szerb episcópátus csak a szerb gör. kel. egyház védelmére áll készen. Ha a szerb nép ezen két drága kincsét fenyegetné veszély, a védelemben mindannyian egyek volnánk. Az állami nyelvnek kötelezett tantárgyul való felvétele azonban a szerb népiszkolákban: csak hasznára válik a szerb új nemzedéknek, mely az első közigazgatási és törvénykezési helyeket lesz hivatalos és országban az elcsajátítandó nyelvnek segítségével elfoglalni. Mint öntudatos és lelkiismeretes embereknek tehát nekünk, mint szerbeknek és hazafiaknak nem lehet kifogásunk a meghozandó törvény életbelepítésére ellen. Ha van valami aggodalom, az a kormányról és törvényhozásról érvényre jutand, nemkülönben annak eltávolítása és elszatlatása. Mi azonban — ugymond az újvidéki szerb lap — nem félünk és nem tartunk semmitől. A románok metropolitáját különben, a ki az oláhokat vezette, mi már igen jól ismerjük a legutóbbi delegátói üléseiből. Ma a magyar kormánynál gyanusitanak és rágalmasznak minket, holnap pedig az osztrák kormánynál. Mi szerbek az oláhok utját nem követjük.

A magyar honvédség fejlődése.

A magyar kir. honvédelmi miniszterium működése 1873—1877. E czim alatt a honvédelmi miniszteri titkár hivatalos adatok alapján egy 400 lapnyi vaskos kötetet tett közzé, mely az e miniszterium hatáskörébe tartozó minden egyes ügyről kimerítő és világos áttekintést nyújt. A terjedelmes munka két főrészből és egy függelékéből áll. Az első rész „a magyar kir. honvédségről”, a második rész „a védőügyek végrehajtása terén és a véderő érdekében tett közigazg. intézkedések”-ről tesz jelentést, a függék pedig a „vegyes” intézkedésekről szól. Az első rész kilenc szakaszba áll, melyek a honvédség szervezését, katonai igazgatási ügyeit, kiképezését az időszaki fegyvergyakorlatokat; e honvédségi hadbírószervezetét, eljárását, működését, a honvédség egészség ügyét ismerteti: sőt továbbá a m. kir. csendőrség szervezéséről, felszereléséről, oktatásáról, beosztásáról és szolgálati viszonyairól. Terjedelmesen foglalkozik a honvédség költségvetésével, felszerelésével, lőfegyverrel, a gazdasággal és számvittel, elhelyezéssel és a sátorláborkokkal. Az első rész behatóan ismerteti végre a honvédségre vonatkozó szabályokat és utasításokat, a honvédelmi ügyekkel foglalkozó közlőnyöket és irodalmat és végül a térképészetet. Fő fontossággal bír az első részben a honvédség létszámáról szóló kimutatás 1874-től 1877-ik évig. Megtudjuk ebből, hogy míg 1873. december végével volt 1884 honvédtiszt és hivatalnok és 198.192 főnyi legénység, 1877 december végével a tisztek és hivatalnokok száma 2647-re, a legénység pedig 251.954-re emelkedett. A tisztek és hivatalnokok száma tehát 763-mal, a legénység 52.762-vel szaporodott, a mi körülbelül évi 6% szaporodásnak felel meg; és ez mindenesetre örvendetes jelenség. Örvendetes annál inkább, mert a honvédség létszámának e szaporodása nem vonja maga után a kiadások szaporodását, sőt ellenkezőleg a honvédelmi költségvetés 1873. óta folytonosan kisebb összeget tüntet ki, míg ugyanis az 1873-ki költségvetés a XXI. törvénycikkkel 9,320,643 forintban állapított meg, addig az 1877-ben a XI.VI. tezik által csak 6,552,486 forinttal szavatolt meg; a honvédségi költségvetés tehát 2,768.157 forinttal csökkent, a mi ismét megfelel mintegy 22—23%-os csökkenésnek. Mig tehát a honvédség létszáma e négy év alatt mintegy 25%-kal emelkedett, a költségek 22—23%-kal kevesbedtek, a nélkül, hogy az intézmény fejlődése meg b é n i t t a t o t t volna.

A második rész tizenegy szakasza átfutja az ujjonozás, a hadsereg (hadtervezés) és a honvédség kiegészítése körli teendőket, a külföldön tartózkodó hadkötelesek ügyeit, a nemzetközi szerződéseket, kartelleket és egyezményeket, a védtörvény elleni vétéseket és visszaéléseket, az egy évi önkényesi intézményt, az ideiglenes felmentéseket és elbocsátásokat családai tekintetéből, a hadmentességi czimbíráásokat, a papnővendékek, papjelöltek és papok felmentését a fegyveres szolgálat alól, a rabbi iskolák ellenőrzését, a népiszkolai tanítók és tanítóléltelnek nyújtott kedvezményeket, a védkötelesek nősülési ügyét, a besorozottak szabadságolását, a nyilvántartást és ellenőrzési szemléket, a fegyveralatti szolgálatra való behívást, a lókirajtatást a mozgósítás esetén, a katonaság elhelyezését és beszállásolását, hadszolgálmányokat, elfogatást és egyéb nevezetesebb ügyeket. E második részben mindenesetre legnagyobb fontossággal bírnak különösen a közönségre nézve a beszállásolási, hadszolgálmányi és elfogatási ügyek. A beszállásolással a miniszter a különösen terhes lóbeszállásolással volt főfigyelemmel. E tekintetben szabályul mondatott ki, hogy a lovasság századonként helyezendő el, és elvül tüzetelt ki, hogy egyfelől a lovasság tömör elhelyezése által a kiképzés és fegyelem alatt tartás elősegíthetők, másfelől, hogy az ezáltal az egyes községekre nagyobb mérvben nehezedő teher lehetőleg enyhíthetők. — Gondoskodva lett továbbá arról is, hogy az illető községk három hónappal előbb értesíthessenek a beszállásolásról, hogy a szükséges előkészületeket megtehessek. A

hadszolgálmányokat illetőleg javaslatokat tesz egy alkotandó, erre vonatkozó törvényre. Az elfogatási ügy a törvényhatóságok házi pénzügyeivel állván összefüggésben, az e mennyiben az „elfogatási díjpöttlekek” fodezésére szolgáló költségek-ről van szó, a belügyi tárcához tartozik. Ez ügyekre vonatkozólag, mint már jelentetük, a hét honvédelmi miniszterium közt folynak már a tárgyalások az ez ügyeket szabályozó törvényjavaslatok alkotása iránt.

A függék a magyar kir. honvédelmi miniszterium vezetését és központi igazgatását ismerteti.

Zsedényi Ede temetése.

Zsedényi Ede temetéséről a „Lloyd” a következő kimerítő táviratot közli: Ma (23-án) d. n. vitték Zsedényi holttestét szülővárosába. A külön vonat, mely tegnap este e végből a fővárosból indult, egészen terv szerint, zavar nélkül jutott rendeltetés helyére. Kísérőben voltak Probstner, Máriássy, Sponer képviselők, Okolicsányi testvérek, Maléter árszászki tanácsos, Zsedényi régi barátjai, Loisch, a kassa-oderbergi vasut igazgatója s Kruntorad tiszavideki sasut igazgató. Kassától kezdve sok állomási épület fekete zászlóval velt feléltve s a nyílt waggonhoz, melyben a koszorukkal fedett koporsó volt, sokan tolongottak. A waggon az egész idő alatt meg volt világítva s az Entreprie két tagja állott őrt.

Iglóban a vonat 12 órakor érkezett. Az állomáshely előtt óriási nagy tömeg volt, hatóságok, papság, tanárok s tanítók s a diszruhába öltözött bányászok, mind gyászolbógokkal. A koporsót feketével borított ló által vont kocsiha tették. Óriási menet képződött. Elöl megyei rendőrök lovagoltak, a koporsó mellett a bányászok, azután a tanuló ifjúság, a testiletek a végtelen kocisor. Az előlőkat később a löcséiek váltották fel. A falukban s az ut szelén mindenütt voltak nézők levett kálappal, s a menet pompás képet nyújtott a fehér hóval borított mezők mellett, 1/3 órakor érkezett a menet Lőcsőre. Az egész város talpon volt. A házak legnagyobb részén gyászolbógó lengett. A vármegyeház előtt megállott a vonat, leemelték a koporsót s a nagy gyűlés-terembe vitték. Fényes katófalkon, nagyüzamu fátyla s tiszteleti őrség által körülvéve nyugszik itt s a nép seregestől megy a tembe. A város s megye értekezleteket tartottak ma, hogy megbeszéljék a temetési ünnepélyt, mely tegnap délután 4 órakor volt Czikus superintendens vezetése alatt. Czikus egyuttal a végrendelet végrehajtója is. A végrendelet családi körben felbontották, de tartalmáról még nincs biztos tudomásunk.

BELFÖLD.

(A német és magyar szintársulatok. Casinóból.)

Gy-Fehérvár, febr. 25.

Kezdünk kijönni a téből; kezdenek visszazsallágni a vándormadarak. Korai tavaszunk van — a német szintársulatok megkezdtek a czirkálást. A terep kellő időben való recognoscirozása s az elődörök czélszerű kikölése mulhatatlan kötelessége a hadvezérnek és a szinagazgatónak. Kis városunkban még foly idenye egy derék magyar szintársulatnak s már is a német muzsa irányoztatja felénk s pedig több oldalról felállított hadseregét. A concessióért több német szintársulat folyamodott. A kelletténél több a jóból. Egyszerre több jelentkezvén, méltányos volt őket idősor szerint elutasítani. A hatóság nem adott engedélyt; keletkezett e miatt orkászzerű zsiavj a németek s a lémetérmelműek táborában. E kettő külön-külön fajt képez. És ha Berlin muszkább lehet a muszkánál — miért ne lehetne az indigena németebb a németnél?

Van nekünk egy erődünk, várunk. Ez a dualizmus egyik legerősebb támfala. Ország az országban, község a községben. Dacára annak, hogy nevünk országos törvényeinkben becsülettel szerepelésben részesült Gyulafehérvár szeplőtlen névvel — a vár még mindig: Karlsburg maradt.

Hogy Karlsburgban, a várban, nem jó szívvel vették a német muzsa időleges eltiltását, azt józan mérlegelés után felfoghatjuk s bizonyos irányban méltányoljuk is, de hogy magyar kölcönkben, a honi falak mormogjanak, azt nem érthetjük, lévén agyvelünk számainak, érveikkel lüktető idegeinknek csoportosulása, csomósítása egészen más mint az osztrákoké.

Valóban egeő szükség, hogy színügyünk rendeztessek. A szini nagy gyűlés, ez az új műszóval megkeresztelt szini „kebelzet”, valamint a belügyminiszteri tanácskozás után, a magyar szintársulatok számának 45-ről 30-ra leendő leapasztása várható. Lesz tehát 45 magyar igazgató helyett 30. Tizenöt honi director tehát concessió nélkül marad.

A megmaradt 30 igazgató, 30 kerületben fog működni. Az egész ország 30 szini vármegyébe fog felszlatni. Ez végtelen helyes. Eldig volt külön közigazgatási, külön katonai közös és honvéd kerületeink. Volt külön adó, külön tanügyi, külön postai, külön mérnök-utászai, külön ügyvédi, közjegyzői, külön egyházi megyénk, most lesz külön szini megyénk is. Tessék földabrosz készítő lenni és faj-térkép szerint felszlatni miní virányaikat!

De hát hol lesz s mennyi: német szini Bezirk? Mikor működhetik, s hol a német muzsa? Jó hogy minden német szinagazgatónak lejár Márciusban concessiója, valjon a magas belügymi-

niszteriumnak lesz-e gondja a magyar szó terjedésére, s vajlon lesz-e szász és sváb magyar szóellenes diszkuldtótságot felvonulása a Mátyás király várakára?

Bárhogy lesz, a községek kötelessége védeni a magyar színtűt. Városunk, tekintve a farsangi időt, meglehetősen pártolja a színházat. Hogy Terpsichoréért Tháliának az a természet mivoltában fekszik. Amaz fúrge kábogva hajadon; emez kímért lépősi asszony; amaz brünni szövetet hord, emez cothurnust, azaz sarut, hogy könnyebben vándoroljon. A vándorbot pedig sohasem volt oly vonzó, oly álmódzni hívó, mint a legyező. A legyező s vándorbot közt az a különbség, hogy azzal hajtogatja magát az ember, ezzel hajítja magát. A legyező szükséges rossz, a vándorbot rossz szükség. (Vajlon Hugó Viktor nem haragszik meg, hogy definitió művészetében kontarkodom?)

Apróság! Nem lehetne egy új szót találni fel a nem szép „legyezőre”? Például: mérsékli, lengike, hajlóka, pifadó, csalóka. „Hét” se lenne rossz szó, csak hogy ezt nagyobb alkotmányknál például a szeszgyártal használják. Legjobb lesz reá bízni a színtű vezetőkre, ezek csinálnak reá is egy új szót „kezelzet” mintájára, a mi éppen alkalmas szó is, lévén a műszer legtöbbet a kebleken. Ballagi ur sok magyar szót faragott már, „jalousie”-ből lett féltény, a legyező is lehet „féltény”, féltik s befedik félig velük a nők, mit különben közszemlére bocsátanak. A kövezetből — hála a középzetnek — lett „járdány”, így lehet a legyezőből: „mozgány”.

A mi színészeinket illeti, elmondhatom, hogy sikeresen működnek. Lassanként kifejlődik a tehetség, mint kifelik a bimbó. „Színész és jáb-labiró”-ban, (Lendvay Márton hazafias színi szindarabjában) Orsainé a lányka naivságával dícséretesen egyesítette a magyar hölgy hon- és művészet-szerelmét. „Az akasztott emberben” a czim-szeret utólrhetlen kedéllyel adá Szabó; a kétségbeesett anyát szívrázóan személyesít Szabóné; Dező a téboly jelenetben remekelt. „A fekete orvos” „Nőuralom” stb. mind sikerült. A népszínművek örökös czigánya Völgyi diplomát kaphat a nagy-idai egyetemen, Elmondhatni róla, hogy „ugy dolgozik mint egy született czigány”.

Népénekünk Aradiné jutalomjátékakuladattott a „Falu rosszsa.” Az emberbástyákkal telt ház bizonyoságot tett kedvességéről és a magyar szindarabok iránti vonzalomról. Koszorut, gyűrűt, pénzt, hatyru „mérsékli” kapott s küldöttéigleg egy arany keresztet adott neki át. A darab után nem sokára „A falu rosszsa családja 25 év után.” A darabot elkövette, a szó legszorosabb értelmében főrzelte Pacona, állítják színészmesterember. Soha ily darabot! Magyar földből még ily nagy gombócza a bonyodalmas vérengzéseknem került ki. Hőse, a volt „falu rosszsa” jelenben mérsékelt vérjárásu falusi birónak Göndörnek a fia Pista, ki iszik, tivornyázik, verekedik, csal, gyilkol és egy mákszemernyre sem rendelkezik magyar népies, nemes érzettel. A tigrisben van valami kecs, finom járás, rezgő izom, Pistában semmi sincs, ő kezdettől végig vadállat. Remélhetőleg leszorul a színpadról e darab s nem is fogják adni többet, hacsak nem az alaklon ki. A darabban csak a másodszerűt Göndör, a Laci ér valamit, mert rimben beszél, de katona léteére anyámasszonyilag érzelg, meg jó szerep meg az a kis törvénytelen pályás csecsemő, ki nem szől egy hangot sem. A megjelenet nagy közönség sajnálta, hogy Tóth Ede költségzete ily utánymatokra talált.

Előkezesületek vannak egy Shakespeare-i darabra. Szabóné, a közönség érdekeltsége kíséretében venni s adni fogja jutalomjátékakul „Romeo és Juliában” a nőt.

Folyó hó 20-ikán volt a „Casino” bál. A farsangot az elite-bál zárta be. A bánya tisztét a helyi honvédszászlóalj érdemes parancsnokának neje Apáthy Istvánné adta. Ponori Török urból fogadtat el. A casino-alap javára letett 100 frtot és valóban kedves személyiségének köszönhető a nem várt siker. A polgári s katonai elem barátságos egyetértésben olvadt be a helybeli vidéki nőnem válogatott egyedisből font koszoruba; hogy sokan olvadoztak is, és hogy a megjelentek mind szépek voltak és végre, hogy volt egy legszebb is, azt eltagadni egy udvarias tudósítónak nem lehet, annál kevésbbé, mert a legdicsőbb szép költői rajongásra hangolta őt. A hol a költségzet kezdődik, ott vége szakad a tudósító tehetségnek.

Tihamér.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A m. tud. akadémia tegnapi ülésén Tóth Lőrinc, Fogarassy Jánosról olvasott fel emlékbeszédet, amelyben érdekes epizódokat mondott el a többi közt Fogarassy ifjokorából, és a század első évtizedeinek közéletéből. Az emlékbeszédet legközelebb bővebben ismertetjük. Bejelentett Deutsch Bernát és Deutsch József uraknak hazafias célzattal 20,000 frtos adományát, melyet a miniszterelnök az akadémiának adott át. Az összes ülés elhatározta, hogy köszönő levelet intéz a miniszterelnökhöz és az adományköszökhöz. Az Athenaeum részéről felajánlott 100 aranyat illetőleg az összes ülés elfogadta azon javaslatot, hogy az akadémia pályázatot birtet, mely szerint megírandó a magyar hirlapirodalom története 1780-tól 1867-ig, tekintettel a politikai eszmék és pártok fejlődésére. Jutalom: az Athenaeum által felajánlott száz arany. Beadási

határidő: 1880. decz. 31-ike. A jutalom csak önálló becsülműnek adatik ki. Ha a szerző egy évalatt ki nem adja a művet, az az akadémia birtokába megy át. — Bejelentett ezután az I. osztály értekezletének javaslata, hogy irodalomtörténeti bizottság alakítottak, mely gyűjti és kiadja az irodalomtörténeti kutatókat, az írók leveleit, kritikai kiadásokat rendez régi írók műveiből, irat majd irodalomtörténeti munkákat stb. Végül az Eötvös-szobor-bizottság elnöke — bejelent, hogy az idei nagygyűlés május 19-kén kezdődik, 20-án az osztályok tanácskoznak, 21. és 22-én nagygyűlés lesz, 23-kán az igazgató-tanács tart ülést, 25-én pedig ünnepélyes közgyűlés lesz. — Ugyanezen napon lesz az Eötvös-szobor ünnepélyes leleplezése, melyre az Akadémia tagjai a közléseiről testületileg el fognak menni. Az Akadémia a szobor leleplezésekor elszavalandó ódára ötven arany jutalmat tűz ki.

Köpes Világtörténet. Megjelent a Mechner-féle világtörténeti füzetes vállalat két első füze is. Címe ez: Világtörténelem a művelt magyar közönség számára, írta dr. Ribáry Ferenc. Földabroszkokkal, arcz- és művelődéstörténeti képekkel díszített kiadás. Az egész munka 15—18 füzetből álló kötetre van jegyezve, s havonként két-három füzet adatik ki. Egy füzet ára 30 kr. A két első füzet kiállítása és képei csinosak.

Munkácsy Mihály „Milton”-ját tegnapelőtt este csomagolák be és egy külön vasúti kocsiában szállították Bécsbe, honnan egyenesen Amerikába utazik. A műcsarnokban tegnapelőtt több mint ezer ember nézte s kivált a délutáni órákban volt roppant nagy tolongás a kis teremben, hol e kép látható volt. A kép 16 napig volt kiállítva és belépti díjakban 2300 frtot jövedelmezett. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük még, hogy a képművészetitársulat jelenleg alkudozásokot folytat Defregger híres festményének, „Hofer András”-nak Bécsből való idehozatala iránt.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. febr. 26.

Gr. Schweinitz Gyulának, lapunk közléseiről kivívott szakmunkatársának indítványára Szebenmegye egész sorozatát készítette el a mezőgazdasági, erdőszet és állattenyésztés érdekében szóló szabályrendeleteknek. A megye bizottsága hosszabb tárgyalás után mind elfogadta ezen javaslatokat, sőt a mi az utjástól vonakodó számknál valóban feltűnt, mintegy 11 ezer forintot szavaztak meg a szabályrendeletek végrehajtására. Az erdélyi gazdasági egylet közlebbi ülésén szintén bemutatattatv ezen javaslatok, az egylet választmány b. Bánffy Dániel elnöke alatt Szabó József, Girsik János, gr. Schweinitz Gyula, báró Bánffy Ernő és Tóth Zsigmond személyében egy bizottságot küldött ki, melynek feladata lesz ezen szabályrendeleteket oly módon folgozni át, hogy azok az eltérő viszonyokkal bíró megyék által is ilyenmő statumok alkotásánál alapul használtassanak. E bizottság össze is ült és lényegtelenn módosításokkal elfogadván a javaslatokat, azon ajánlattal terjesztette a miniszteriumhoz, hogy azok más megyéknek is küldessenek meg. Szebenmegye bizottsága mind a javaslatot elfogadásával, mind a megvalósítására megzavazott összeggel a közgazdasági érdekében oly szép példát adott a többi megyéknek, melynek hatása ott a hol eddig többnyire el szoktak feledkezni a közgazdasági érdekekről, bizonyosan nem marad el.

Gazdasági sorsjáték. Az erdélyi gazdasági egylet egyik közlebbi ülésében gróf Schweinitz Gyula azt indítványozta, hogy a már korábban szóban forgott gazdasági sorsjáték tervezete újból felvételék és részlesen kidolgoztassék, — az indítvány elfogadtatván, a gr. Schweinitz Gyula által elkészítendő terv megvizsgálására és a választmányhoz való beterjesztésére a megelőző pontban kinevezett bizottság felkérte. A sorsjáték czélja a jó gazdasági szerszámokat, ekéket stb. terjesztetni a nép között s ezáltal gyárosainknak is foglalkozást nyújtani. Felhívjuk a sorsjátéka a gazdasági eszközöknek figyelmét, hogy árjegyzőkeiket küldjék meg az egyletnek.

A farsang, a hivatalos naptár szerint, a tegnapi nappal elbucszott ugyan s ma már a vezeklés hamrával kell bebetinteni élyezetekről mámoros bűnös fejünket; de azért nem következik, hogy a jövő farsangig mind penitentiát tartunk. Ebben a véleményben vannak azok a fiatal emberek is, akik hétfőre a redouteban egy kisebb zártkörű táncvizigalmat rendeznek sine titulo. — Címe ugyan nem lesz a mulatságnak, de annál solidabbak a rendező firmák s valószínűleg az általuk rendezendő táncvizigalom épen oly szép utóhangja lesz az idei farsangnak, mint a tavalyi volt a tavalyinak.

Diszes főúri menyekző lesz hétfőn (márczius 3-án) a piaristák templomában: br. Jósika Gyula országgyűlési képviselő vezetendi oltárhoz br. Wesselenyi Teréz kisasszonyt, br. Wesselenyi Farkas bájossal együtt. Nehogy a néző közönség, mely ilyen alkalmakkor a templomot meg szokta töltetni, elzárja a helyet a násznép elől — a mi szintén megeshetnék — az esküvőre, mint halljuk, csak beléptijeggyel lehet a templomba bejutni. Ezzel kapcsolatban föl kell említenünk, hogy a vőlegény és a vőfélyek ez alkalommal magyar

diszruhában lesznek, melyek nagyrészt a Rail és Tókos szabóüzlete állította elő; a ruhák igen szépek, izletesen s díszesen vannak kiállítva. A vőlegény öltözéke (mante, atilla, mellény és nadrág), mint halljuk, 800 fruba került; egyik vőfély öltözékének ára hasonló arányban áll s így lehet képzelní, milyen díszes kísérmények.

A színházban tegnap, hushagyókedden a „Színházi képtelenségek” című léha, de sikerült bohózat került színiure, csaknem tele ház előtt. Az előadás élénken folyt s a szereplők közül Szombathelyi (Hidvégi), Szilágyi (Teréz), Gabányi (Hajasi), Szilágyi (Dörmögi) és Várad Miklós (György) kedélyes játszmáitól pengő játékkal mindvégig a leghangosabb derűtségben tartották a közönséget.

Hogy segít a casinón a bival? Az enyedi casinó pénzűgyei, pártolás hiányában, nem a legjobban állanak; a választmány már nem tudta, mivel fűdözni a deficitet. De mégis akadt egy nagerzed mentő eszméje. Ugyanis br. Kemény casinói tag egy bivalt ajánlkozott az egyletnek; a casino tehát fogta magát és kisorsolja a bivalt, a deficit fűdözésére. 200 drb. sorsjegyet bocsátottak ki egy frtjával, amiből tehát 200 frt tiszta bevétel lesz a casinónak s azzal helyreállítják a budget megzavart egyensúlyát. Ajánljuk e genialis fináczeroperációt a deficitet küzdő casinók figyelmébe.

A polgári dalegylet ez idei első rendes dalestélyét f. évi márczius hó 2-án tartja meg a városi Redoute termeiben; ugy dalestélyi, mint pártoló tagsági meghívók azt vannak küldve, azért felkérjük mindazokat, kik tévedésből meg nem kapták és arra igényt tartanak, az iránt az iparos egylet helyiségében jelentkezni szíveskedjenek. A rendező bizottság.

A városi bizottság pénteken folyó év február 28-án s esetleg a következő napon mindenkor d. u. 3 órára a városház községi termébe közgyűlésre meghívatik. Tárgyai: 1.) Szentelési törvényezikkek bejelentése, 2.) M. kir. belügyminiszteri leirat gr. Bethlen Gergely ur bizottsági tagsága iránt. 3.) Az osztrák-magyar bank egy fiókjának a városon felállítás ügyében Budapestent járt küldöttség jelentése. 4.) II-ik (pénzügyi szakosztály véleményei: a) a czukorgyár telkének megvételéi ára ügyében; b.) a kerületi 3 alorvosi állomás felállításának indítványára; c.) a mértékitelesítő helyiség építési költségei iránt; d.) az izraelita iskolának nyujtandó költségsegély iránt; e.) a székesfehérvári parkiállítás helybeli iparosainknak kért pénzsegély iránt; f.) a Sigmond testvérek közösen behozatali vámkedvezmény iránti kérésére; g.) Szepessy Fer. kérésére fatönkök behozatali vámkedvezménye iránt; 5.) Polgármester felelete és indítványa az ugar-rendszar visszaállítás ügyében intézett kérésére; 6.) Az ipariskola részére 163 frt 49 kr. költségű szükségletnek megszavazása s a felügyelő bizottságra egy tagnak választása; 7. Az árva-pénzek elhelyezésére az alkalmas pénzintézeteknek meghatározása; 8. Tanács elterjesztési és javaslatai: a) a Szamosra rugó szükségzések és istállók beszüntetése; b) a tűzvédkötelezettség szolgálati szabályai iránt. 9. Sárosi Pálóka a marhaszemle díjakról feltűvizsgált mult évi számadása; 10. A tisztviselői nyugdíjalap állásának kimutatása az 1878 év végéről. Kolozsvárt, 1879. febr. 25-én. Simon Elek.

Eljegyzés. Dr. Deutsch Jakob volt gyalui járásorvos, szombaton jegyezte el Hirsch Jakob kolozsmegyei rablélemező kedves leányát, Zsuzsikát.

Halálozás. Özv. Barkó Mihályné született Erős Rozália f. hó 22-én este 8 órakor, életének 76-ik évében megszűnt élni.

A marosvásárhelyi takarékpénztár a napokban tartott 10-ik évi közgyűlésén, Sándor Kálmán indítványára, az erdélyi részről házior fejlesztő-egylet alapító tagjai közt lépett 100 frtnyi alapítványával. Vajha a székely fővárosi takarékpénztár a szép és elismerésre méltó példáját a többi takarékpénztárak is követnék. Reméljük és óhajtjuk, hogy e szép példa számos követőkre talál.

Egy jól sikerült bál Vargason. E hó 22-én a vargyasi iskola könyvtára javára az iskola termeiben ottani intelligens egyének táncvizigalmat rendeztek. Egyfelől az ügy iránti érdeklődés, másfelől pedig azon ok, hogy ez évben Baróthon nyilvános bál nem volt, igen szép közönséget hozott össze s bár még sokan voltak, kiket a rendezők szerettek volna ott látni, még is a bált jól sikerültnek mondjuk. Anyit megjegyezz levezelőnk, hogy bizony Erdővidéken sem olvadt még fel egészen a társadalmi előítélet jégkőre s némely emberek a meterkelt vagy mondva csinált hidegvérűségben hiszik magukat másoknál jobbaknak és tökéletesebbeknek. A vidéki szépek egyenesen kitétek magukért. Sokan eljöttek s egyszerű, de csinos, legtöbbnyire karton ruhájuk által reményleni engedték az atyáknak, hogy ezután a bálók nem fognak oly magas összegekbe kerülni. A szünet alatt társas vacsora volt, melyet kedélyes pohárköszöntések fűszereztek.

Hidalmás közönsége f. hó 22-én az ottani olvasó-kör javára, a környékbeli faluk közönségével egyetemben kedélyesen tánczolt és mulatott. A nagy sár igaz ugyan gátolta a vidékieket, de mind a mellett tisztes számú közönség jelent meg az állami iskola csinosan díszített tantermében. A díszes hölgykoszoruban a vidékiek közül ott voltak: A Pászti nővérek s Potyó Berta M.

N. Somborról, Birró Domokosné Sárdról, Binecz Ilka M.-Begyerről, Majtényi Klára Solyomkőről stb. A h-lybeliek közül Benedekffy Ida, Sombori Póli, Bartha Gizella, Domsik Eliza, a Wersényi nővérek, járásbíró Nemes Sándorné, Horváth Józsefné s végül a koszoru bimbója Majtényi Róza. S ezen kívül még számosan, kik kedélyes jó kedvűkkül feledtették a Kolozsvárról jött fiatal emberek sár okozta viszontagságos utazásukat. A feszellen jó kedvnek még a világos reggel se vetett véget; mert még másnap este éjfélt után 3 órakor is tánczolt az „olvasó-kör” könyvtára gyarapítását szíven hordozó lelkes ifjuság. Igazán dicséretére valóik ez a tánczestély rendező Keceli Albert urnak, ki szíves előzékenységgel az egész közönség tetszését megnyerte.

A hadügyminiszter köszönete. A Bukarestben lakó osztr.-magyar állampolgárok a bosniai sebesültek részére már egyezer 15,000 franc segélyt küldöttek a közös hadügyminiszteriumhoz Bécsbe. A hadügyminiszterium meleg szavakban meg is köszönte a pártlan nemes áldozatkészséget. Január hó 17-én a bukaresti osztr.-magyar állampolgárok újból 5210 frankot küldtek föl Bécsbe. A hadügyminiszter sajátkezűleg írt lelevelben, melyet a gyűjtő bizottság elnökéhez, Herz Adolf lovaghoz febr. 7. kelettel intézett, köszönte meg a hazafiaságnak e jelét, és kéri az elnököt, hogy minden egyes adakozónak a hadügyminiszterium forró köszönetét fejezza ki. A gyűjtések ez uttal már be vannak fejezve.

Egy ügyvéd öngyilkossága. Erdélyi Mór, fővárosi ügyvéd öngyilkossággal vetett véget életének, igen rossz anyagi viszonyok között élt; így pl. a legutóbbi évnegyed alkalmával még a házibért sem volt képes kifizetni.

Magyar táncz Bukarestben. A bukaresti magyarok, mint a „Bukaresti Híradó” írja, minden évben szoktak legalább két táncvizigalmat rendezni, egyiket a reform iskola, másikat az ottani magyar társulat javára. Ezek a bukaresti magyarok bálék, ugymond a nevezett lap, magyarosabbak mint sok magyar bál bent a hazában, mert Bukarestben nem keringővel, hanem csárdással kezdődnek a táncvizigalmak, pedig fájdalom nem rendelkezünk jó magyar czigánynyal, — katonai zenekar játssza nálunk a csárdást, s pedig elég rosszul. De nem a csárdást tánczolják a mi honfitársaink, hanem szent erejűekéket megtartották itt a körmagyart, a sormagyart és a magyar polkát. És oly kedvesen emlékezett bennünk a régi jó időkre midőn halljuk a rendezőt „andalgó”, „toborzó”, „csalfa” sat. vezényelni. Aztán még egy van a miben gyönyörködünk: legalább is 10—12 pár román és görög rendszeren járja a csárdást, körmagyart sat. sat., ugy mint a született magyar. Van itt egy öreg ur: R. . . orvos tudor, ez egyetlen egy magyar tánczot a viláért ki nem hagyja.

Rendőrfőnök mint rablógyilkos. Petrosawodsk muszka város rendőrfőnöke, Belewits, a napokban egy ottani vendéglobbe ment, s addig ült ott, míg a vendéglobb, neje és cselédei lefeküdtek. A vendéglobbában szolgálatára csak egy 13 éves pinceszégyerek maradt. A szegény éjfélt után épen bezárn készült az ajtókat, midőn a rendőrfőnök egy réz pálinkás edényt ugy a fejéhez vágott, hogy a pinceszé azonnal halva maradt. A gyilkos összereszdte a kasszában levő pénzt, felkapott néhány üveg bort s ellillant. Másnap azonban már elfogták. Az elrablott pénzt és bort megtalálták nála.

A mandalay-i vérfürdő. E hó 20-án azt táviratozták Londonba Kalkuttából, hogy Mandalayban a birmai király valamennyi királyi herceget megöletett feleségestől, családostól együtt. Az új miniszteriumot letette, s helyét az előbbi miniszterium tagjai foglalták el. Mandalayban roppant izgatottság uralkodik a király borzasztó tette következtében. Összesen 86 személyt végeztettek ki. — A távirat hozzátesszi, hogy a birmánok nagyon szívesen néznék, ha Anglia közbelepne.

Fölötte érdekes eset feglkoztatja jelenleg a szentpétervári köröket. A trónörökös az utóbbi napok egyikére bál rendezett s kiadta a meghívókat. Az ek este 8 órakor lemondott az ünnepélyről. Természetes, hogy mindenki kuttatta okát e hirtelen elhatározásnak. Ugy beszéltek, hogy a trónörökös Miklós nagyherceget, a hadsereg volt főparancsnokát és a csárának a hadseregben történt sikkasztások által azóta nagy mérvben compromittált testvérét nem hita meg. A czár erről értesült és megkérdesztette, miért nem hívta meg nagybátyját, — mire a trónörökös kinyilatkoztatta, hogy ő ezt az embert nem szívelheti s nem is fogja meghívni. Ekkor a czár kijelentette a maga részéről, hogy ő, ki ezt az embert főparancsnoknak tette meg, ez eljárás által magát sértve érzí, miért is ő sem fog a bálon megjelenni. A trónörökös most már kapta magát s abban hagyta a tervezett mulatságot; a czár hasonló cselekedett pontok estélyével. A czár azóta gyakran szenved aszkóros rohamokban.

A Vendée és a commun. A franczia kamara febr. 21-iki ülésén a következő jelenet történt: Clemenceau a képviselő beszédet mondott a teljes amnesztia mellett és utalt a Vendée esetére, mely szintén akkor lázadt fel, midőn az országot fenyegető ellenség ellen katonákat kért tőle a kormány s midőn . . . De la Bassetiére: (közbekiált) Ön feleli, hogy Párisban akkor a terrorizmus kormányzott. (Zaj) Clemenceau (foly-

tatja) . . . s midőn 20,000 emigráns állott az oroszág határán. De la Bassetiére: A terrorizmus! (ujabb zaj.) Clemenceau: Nem feledém, hogy én egykor ugyane kérdésnél azt válaszoltam, hogy a Vendée-nak joga volt fellázadni nekem, hogy a Vendée-nak joga volt fellázadni akkor, mert a párisi kormány nem volt nyíre. (Taps a baloldalon) De la Bassetiére: A Vendée törvényes uralkodó házáért verekedett. Clemenceau: S vajlon ki jogosította fel őt, ezt megítélni. . . (Taps a baloldalon) Elnök (Gambetta); Bassetiére ur szíveskedjék a szónokot félbe nem szakítani. Rendre fogom utasítani, ha folytatni fogja félbeszakításait. — Bassetiére. Én csak a visszatérési jogával éltam. — Elnök: Rendre utasítom önt. . . (Zaj a jobb oldalon. Élénk helyeslés a balon.) — Huon de Penaster. Akkor hát utasítson rendre mindnyájunkat. . . — Elnök: uram, én önt személyesen rendre utasítottam. — Huon de Penaster. Nagyon jól van. . . Elnök, Minthogy ezt nagyon jónak találja, rendre utasítom másodsor, s ezt a jegyzőkönyvbe fogom felvéteni. (Élénk taps a baloldalon.) Ezután Clemenceau további félbeszakítások nélkül folytathatta beszédét.

Helvey Laura k. a. pesti nemzeti színház első rendű tagja első vendégjátéka.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Bérlet 132-ik sz.
Kolozsvárt, csütörtökön február 27. 1879.
DÓRA.
Színmű 5 felv. Írta: Sardau Victor, fordította Huszár Imre. Rendező: Szentgyörgyi.

SZEMÉLYEK:

Van der Kraft	—	—	Gabányi.
Maurillac Andre	—	—	Szacsvay.
Favrolle	—	—	Szombathelyi.
Tekli	—	—	Mihályi.
Toupin	—	—	Ilf. Szilágyi.
Stamir	—	—	Várad A.
Godefroy	—	—	Makó.
Lartiges	—	—	Lovász.
Rio Zares, marquise	—	—	Krasznayné.
Dóra	—	—	Helvey L. k. a.
Zikka grófné	—	—	Hunyady Margit.
Bariatini hercegné	—	—	Boér Hermin.
Mion	—	—	Pünkösdi Anna.

Kezdeté pontban 7 órakor.

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapestén febr. 26. 11 ó. — p. d. e.
Erkezett Kolozsvárra febr. 26. 12 ó. 15 p. d. u.

Az occupatio elleni nyilatkozatot 91 osztrák képviselőtől aláírva Stremayr átvette, kijelenté, hogy az occupat tartományoknak kell viselniük a közigazgatási költségeket. Reméli, az alkotmányi kérdés megoldását.

Dondukoff kijelenté a bulgároknak, hogy legyenek mérsékelték. Övadakojanak a szavadelvű chimákraktól.

Az orosz kormányban a pénzügyér, belügyér és hadügyér leköszönnék, további válság várható.

A bankfiók ügyében Kolozsvárra küldött érkezik meg a napokban.

Az európai postis-bizottság elégitetlen az orosz intézkedésekkel.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békósy Károly.

A közönség köréből. *)

A „Kelet” jelen évi 42-ik számának napi hírei rovata között — nyílt számadás cím alatt — A „rendező bizottmány” — a gyalui febr. 2-ik napján tartott játékony czélú táncvizigalom jövedelméről számadást téssen 160 forint bevételről: — leszámít ezen összevből 91 frt 80 kr. kiadást — s megmaradt tiszta hasznót 68 frt 20 krt. Miután a zene a bizottmányának egy fillérébe sem került, a kiadás felköltötte kíváncsiságát — több ezen táncvizigalomban részt vett egyéneknek azon s kérésrel járulnak a bizottmányhoz, miszerint szíveskedjék a bizottmány a „Kelet” hasábjain — ugyancsak nyílt számadás czime alatt — a 91 frt 80 kr. kiadásról részletes számadást tenni, melyből látható legyen, hogy mire adatott ki azon összeg.

Többrésztvevő megbízásából egy gyalui.

*) E rovat alatti közleményekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Pénz kölcsönöket

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frtmól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 5000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök.
Bekebelezott terhek kifizetését szintén eszközölök.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Voith Gergely,

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz.

saját ház.

(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1—4 óráig.)

